Nid oes rhaid eithrio'r cyhoedd rhag gweld y papur hwn

Pwyllgor Cynllunio a Thrafnidiaeth EPT 14-00 (p5)

Dyddiad: **13 Rhagfyr 2000**

Lleoliad: **Ystafell Bwyllgora 2, Cynulliad Cenedlaethol Cymru**

Teitl: **Drafft Terfynol : Polisi Cynllunio Mwynau Cymru**

Diben

1. Diben y papur hwn yw

i. hysbysu'r Pwyllgor bod Polisi Cynllunio Mwynau Cymru yn cael ei gyhoeddi; a
ii. rhoi adroddiad ar yr ymatebion i'r ymgynghori a'r newidiadau sydd wedi'u gwneud i'r ddogfen ymgynghorol ddrafft o ganlyniad i hynny.

Amseriad ac Argymhellion

2. Gofynnir i'r Pwyllgor nodi'r newidiadau sydd wedi'u gwneud i'r ddogfen ymgynghorol ddrafft a chytuno ar ddosbarthu'r ddogfen derfynol cyn gynted ag y gellir gwneud y trefniadau angenrheidiol i'w chyhoeddi. Gellir dod o hyd i'r ddogfen ar y fewnrwyd ar dudalennau Is-adran Gynllunio'r Cynulliad.

Cefndir

3. Ers 1988, cyhoeddir canllawiau ar gynllunio mwnau mewn cyfres o nodiadau Canllawiau Cynllunio Mwynau. Hyd at 1994, dosberthid y canllawiau ar y cyd rhwng hen Adran yr Amgylchedd a'r Swyddfa Gymreig. Ers 1994, cyhoeddir pob nodyn canllaw newydd ar gynllunio mwynau ar gyfer Lloegr yn unig gan hen Adran yr Amgylchedd, a ddaeth yn ddiweddarach yn Adran yr Amgylchedd, Trafnidiaeth a'r Rhanbarthau. Gan nad yw'r adolygiadau diweddar o bolisi ar fwynau wedi'u rhyddhau yng Nghymru, mae'r canllawiau polisi ar gyfer mwynau wedi hen ddyddio, yn arbennig o ran egwyddorion datblygu cynaliadwy sydd wedi datblygu ers Uwch-Gynhadledd Rio ar y Ddaear yn 1992.

4. Cynigir bod cyfres o ddogfennau ar gael i rychwantu pob agwedd ar ganllawiau cynllunio mwynau mewn ffurf debyg i Bolisi Cynllunio Cymru, hynny yw, prif ddogfen sy'n amlinellu polisïau'r Cynulliad ar fwynau fel y maent yn cyfeirio at Gymru ynghyd â chyfres o nodiadau cyngor technegol a gweithdrefniadol y byddai angen eu darllen ar y cyd â'r brif ddogfen polisi. Pan gânt eu rhyddhau, dylid cymryd y brif ddogfen polisi a'r Nodiadau Cyngor Technegol ar Fwynau i ystyriaeth gan yr awdurdodau cynllunio lleol wrth baratoi cynlluniau datblygu unedol. Efallai y byddant yn berthnasol i benderfyniadau ar geisiadau cynllunio unigol a byddai'r Cynulliad yn eu cymryd i ystyriaeth wrth benderfynu ar apelau a cheisiadau cynllunio a ofynnir amdanynt.
5. Nodiadau Cyngor Technegol ar Fwynau ar gyfer Agregiadau a Glo yw'r blaenoriaethau brys ac mae'r paratoi eisoes ar y gweill ar eu cyfer. Bwriedir rhoi adroddiad ar y rhain i'r Pwyllgorau a gynhelir ar 31 Ionawr a 14 Chwefror.

Ystyriaeth

6. Gofynnwyd am y fersiwn drafft o'r ddogfen ymgynghorol a ddosbarthwyd at ddibenion ymgynghori ar 25 Tachwedd 1999 a'r sylwadau erbyn 11 Chwefror 2000, er i rai gael eu hanfon ar ôl y dyddiad terfynol gyda rhai'n cyrraedd mor hwyr â mis Awst. Yn ystod y cyfnod ymgynghori, cynhaliwyd Seminar ym mis Ionawr yn Llandrindod ac fe'i mynychwyd gan tua 80 o bobl o'r awdurdodau cynllunio mwynau, y diwydiant mwynau a sefydliadau eraill. Daeth 90 ymateb i law gyda sylwadau ar y ddogfen ddrafft ac roedd rhai ohonynt yn rhoi sylwadau helaeth. Rhoddwyd croeso yn gyffredinol i'r ddogfen polisi ddrafft a ddosbarthwyd. Rhoddir crynodeb o'r prif faterion a gododd yn y sylwadau isod:

- **Effaith ar yr amgylchedd** – mynegwyd pryder am y niwed y gall cloddio mwynau ei wneud i'r dirwedd ac i ardaloedd pwysig ym maes cadwraeth natur a'r rheoli annigonol sydd ar effeithiau'r sw^n, y llwch a'r cryndod a ddaw yn sgîl y tanio;

  Sylwadau – diwygiwyd y ddogfen yn dilyn ymgynghori pellach â'r Is-adran Gefn Gwlad i sicrhau bod ystyriaeth briodol yn cael ei rhoi i gynigion sy'n agos at Barciau Cenedlaethol neu Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol er mwyn diogelu awyrgylch yr ardaloedd hyn. Datblygwyd a chyfnerthwyd y testun sy'n cyfeirio at ddiogelu adnoddau dw^r daear a dw^r wyneb, a thir amaethyddol. Ehangwyd y testun sy'n cyfeirio at fonitro safleoedd i bwysleisio'r angen i awdurdodau lleol ymgymryd â'r gwaith hwn.

- **Adfer ac ôl-ofal** – cafwyd amrywiol safbwyntiau am y safonau presennol sydd wedi'u gosod o ran adfer. Y farn oedd y dylai'r gweithredwr mwynau, sef y llygrwr, adfer y tir a'r cynefinoedd, ond hefyd, i'r gwrthwyneb, y dylid adfer rhai safleoedd i'r graddau lleiaf posibl er mwyn galluogi ail-dyfiant a, thrwy hynny, annog bioamrywiaeth. Rydym wedi ceisio gwneud darpariaeth ar gyfer y dull arloesol hwn o weithredu ym maes adfer yr amgylchedd. Ystyriai llawer nad oedd cyfnod

ôl-ofal o bum mlynedd yn ddigon ar gyfer ôl-ddefnyddiau sydd heb fod yn rhai amaethyddol. Er y cytunwyd ei bod yn hanfodol bod strategaeth ar gyfer adfer ar gael adeg gwneud y cais cynllunio, roedd angen hyblygrwydd yn y dull o weithredu ac adolygiad o'r strategaeth ar gyfer adfer wrth i'r gweithgareddau fynd yn eu blaenau;

Sylwadau – adlewyrchwyd y safbwyntiau hyn yn y newidiadau a wnaed i'r testun ac fe'u datblygir ymhellach wrth baratoi Nodiadau Cyngor Technegol ar gyfer mwynau penodol a fydd yn dilyn yn fuan.

- **Gwarantau/Bondiau Ariannol** – ystyriai'r diwydiant mwynau mai dim ond mewn achosion eithriadol y dylid mynnu ar fondiau. Ystyriai'r awdurdodau cynllunio mwynau a'r sefydliadau amgylcheddol bod bondiau yn hanfodol i sicrhau'r cymunedau lleol y byddai adfer amserol a boddhaol yn digwydd;

  Sylwadau – diwygiwyd y testun i alluogi awdurdodau cynllunio lleol i fynnu ar fondiau i sicrhau adfer boddhaol, lle bo hynny'n rhesymol.

- **Clustogbarthau** – yn gyffredinol, derbyniwyd yr egwyddor o Glustogbarthau, ond mynegwyd gwahanol safbwyntiau am yr isafswm pellter o 200 metr a geir yn y ddogfen ymgynghorol ddrafft. Roedd llawer yn ystyried bod y 200m yn anhyblyg ac yn rhy benodol, tra nad oedd eraill yn deall y syniad o isafswm pellter gan gymryd mai 200m oedd union ddiffiniad maint y Clustogbarth ac, felly, teimlai rhai fod y canllawiau'n rhy wan wrth beidio â chynnig bod maint y Clustogbarthau yn 500m fel yng nghanllawiau'r Alban ar gyfer glo.

  Sylwadau – cadwyd yr egwyddor o glustogbarthau ynghyd â'r egwyddor o isafswm pellter oddi wrth ddatblygiadau sensitif, ond ni chynhwysir manylion yr isafswm pellter yn y canllawiau. Yn hytrach, trafodir y mater hwn yn y Nodyn Cyngor Technegol sydd i ddod. Bydd angen amrywio'r isafswm pellter yn ôl y math ar fwyn a'r math ar weithgarwch, a'r Nodiadau Cyngor Technegol yw'r lle gorau i roi'r manylion hyn. Mae angen mwy o ymchwil i benderfynu ar y pellteroedd sy'n briodol i wahanol fathau ar fwyngloddio. Mae disgwyl i'r rhain amrywio yn ôl natur y gweithgarwch sydd ei angen i gloddio mwynau penodol.

- **Safleoedd segur** - mynegwyd y farn bod y cynnydd arfaethedig yn y defnydd o Orchmynion Gwahardd gan yr awdurdodau lleol yn afresymol oherwydd y goblygiadau o ran iawndal a'r anawsterau gweithdrefniadol;

  Sylwadau – ac eithrio mân newidiadau i'w gwneud yn fwy clir, mae'r adran hon heb newid. Bydd angen trafod â'r awdurdodau lleol y pryderon ynghylch defnyddio Gorchmynion Gwahardd ac ystyried a ddylid cynnig newidiadau yn y

ddeddfwriaeth berthnasol.

- **Neilltuo safleodd ar gyfer cloddio mwynau yn y dyfodol** – er bod rhywfaint o gefnogaeth am fwy o sicrwydd gan gynnwys neilltuo safleodd yn y Cynlluniau Datblygu Unedol, ystyriai'r awdurdodau lleol ei bod ar y cyfan yn amhosibl penderfynu ar safleoedd ar gyfer cloddio glo yn y dyfodol oherwydd anwybodaeth am yr adnoddau, a byddai'r safleoedd mor ddadleuol nes y byddai oedi mawr cyn mabwysiadu'r Cynlluniau Datblygu Unedol.

  Sylwadau – Rhannwyd yr adran ar ardaloedd cloddio yn y dyfodol er mwyn rhoi cyngor ar wahân ar gyfer mwynau ynni a di-ynni. Trafodwyd y polisi ar safleoedd mwynau ynni at y dyfodol yn y cyfarfod â'r Prif Ysgrifennydd ar 9 Hydref pryd y penderfynwyd bod polisïau ar sail meini prawf yn fwy priodol ar gyfer glo. Newidiwyd y testun yn unol â hyn.

- **Defnydd effeithiol o fwynau/canolfannau ailgylchu** – cafwyd cefnogaeth sylweddol i'r syniad o hyrwyddo ailgylchu, a'r broses o warchod mwynau a'u defnyddio'n effeithiol, er y mynegwyd pryder na allai'r amodau cynllunio sicrhau defnyddio mwynau at y dibenion a nodir yn y cais cynllunio.

  Sylwadau – mae'r adran hon ar y cyfan heb ei newid ac eithrio brawddeg ychwanegol i ofyn bod cyn lleied ag sy'n bosibl o wastraff yn cael ei gynhyrchu yn ystod y cloddio a'r prosesu.

- **Cludo'r mwynau** – cafwyd cefnogaeth i'r syniad o hyrwyddo cludo'r mwynau ar y rheilffyrdd ac ar ddw^r. Awgrymwyd bod y testun yn esbonio'r cymorth ariannol sydd ar gael eisoes i ddatblygu seilwaith i gludo nwyddau, a'r problemau a achosir wrth gludo mwynau ar hyd llwybrau gwledig a phreswyl;

  Sylwadau – Cyfnerthwyd yr adran ar gludo mwnau i hyrwyddo hyd yn oed ymhellach y syniad o gludo mwynau ar y rheilffyrdd ac ar ddw^r *ac i sicrhau yr ystyrir yn ofalus yr effaith bosibl ar lwybrau gwledig a phreswyl o gael eu defnyddio gan gerbydau sy'n cludo mwynau.*

- **Diogelu cymunedau** – mynegwyd yn gryf, yn enwedig yn y Seminar, yr angen i ddiogelu buddiannau cymunedau rhag effaith andwyol y broses o ddatblygu mwynau (yn enwedig o ran cloddio glo);

  Sylwadau – ychwanegwyd yr angen i ystyried diogelu cymunedau i sicrhau na anwybyddir y buddiannau hynny. Roedd y canllawiau polisi drafft eisoes yn gwneud darpariaeth ar gyfer diogelu'r amgylchedd rhag effaith andwyol mwyngloddio.

- **Egwyddorion cynaliadwy** – mynegwyd y farn nad oedd y ddogfen ddrafft yn diffinio datblygu cynaliadwy yng nghyd-destun yr angen i ddarparu mwynau yng Nghymru;

  Sylwadau – digwygiwyd y testun yn unol â hyn i adlewyrchu cynllun Datblygu Cynaliadwy'r Cynulliad ac i gynnwys datganiad clir o'r egwyddorion cyffredinol ar gyfer cloddio a defnyddio mwynau yng Nghymru ar sail amcanion cynaliadwy.

7. Mynegwyd y farn y dylid cael cylch arall o ymgynghori ac y dylai fod yn amodol ar Arfarniad Amgylcheddol Strategol cyn dosbarthu'r ddogfen derfynol. Honnir bod y cyhoeddusrwydd wedi bod yn wan a bod rhan o'r cyfnod ymgynghori adeg gwyliau'r Nadolig. Ni dderbynnir hyn. Parhaodd y cyfnod ymgynghori am 11 wythnos. Tra y daeth y cyfnod ymgynghori i ben ar 11 Chwefror, derbyniwyd sylwadau hwyr a daeth rhai i law mor hwyr â mis Awst. Byddai cylch arall o ymgynghori yn achosi oedi mawr cyn cwblhau'r ddogfen polisi derfynol y mae'r diwydiant mwynau a'r awdurdodau lleol wedi bod yn ei disgwyl ers llawer dydd. Nid oes unrhyw ofyniad bod rhaid i ddogfennau polisi fod yn amodol ar Arfarniad Amgylcheddol Strategol.

Cydymffurfiaeth

8. Bydd Polisi Cynllunio Mwynau Cymru yn ategu Polisi Cynllunio Canllawiau Cynllunio (Cymru) (a fydd yn dod yn Bolisi Cynllunio Cymru adeg y diwygiad nesaf), er mwyn rhoi datganiad o bolisi'r Cynulliad ar ddefnyddio'r tir a materion cynllunio eraill. Gyda'i gilydd, maent yn ffurfio fframwaith ar gyfer swyddogaethau cynllunio a rheoli datblygiadau yng Nghymru sydd wedi'u trosglwyddo i Gymru yn rhinwedd y Gorchymyn Trosglwyddo Swyddogaethau. Mae pw^er gan y Cynulliad i wneud unrhyw beth atodol i ymarfer ei swyddogaethau statudol (Adran 40 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 1998). Mae'r llysoedd wedi derbyn bod y canllawiau cynllunio o bwys a bod rhaid i'r awdurdodau cynllunio lleol eu cymryd i ystyriaeth, lle bo'n briodol. Wrth ffurfio polisïau cyffredinol yn y cynllun datblygu unedol, bydd rhaid i'r awdurdod cynllunio lleol gymryd y polisïau cenedlaethol cyfredol i ystyriaeth ynghyd ag unrhyw ganllawiau cynllunio rhanbarthol neu strategol i'w cynorthwyo i lunio'r cynllun (Adran 12(6) o Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990), fel y'i diwygiwyd, yn ogystal ag unrhyw wybodaeth ac ystyriaethau eraill y gallai'r Cynulliad eu pennu neu roi cyfarwyddiadau arnynt (Adran 12 (7A) o'r uchod).

Gweithredu

9. **Gofynnir i'r Pwyllgor gytuno ar y newidiadau i'r ddogfen ymgynghorol ddrafft ac ar gyhoeddi Polisi Cynllunio Mwynau Cymru.**

Swyddog Cyswllt

Martin Evans, Cyfarwyddwr Grw^p, Grw^p Trafnidiaeth, Cynllunio a’r Amgylchedd. Est 5727 *E-bost: MartinL.Evans@Wales.gsi.gov.uk*